

NOTAT

Dato: 01.03.2022

Arkivkode:

J.postID: 22/42381

Arkivsaksnr: 22/4582

Til:			
Formannskapet			
Kommunestyret			

Fra: Kommunedirektøren

Vedrørende: **Oppfølging og aktiviteter som følger av krigen i Ukraina - oppdatert notat 1.3.2022**

Russlands militære angrep på Ukraina er et alvorlig brudd på folkeretten, og har svært dramatiske konsekvenser for befolkningen i Ukraina. Mange har lagt på flukt fra krigshandlingene. Norge samarbeider med EU, og vil selvfølgelig ta imot sin andel av flyktningene. Bærum vil stille opp og ta imot ukrainere som er på flukt og har behov for et trygt sted å være. Dette er en tid for solidaritet og medmenneskelighet.

Som følge av krigen i Ukraina og det generelle trusselbildet har kommunedirektøren iverksatt en rekke aktiviteter siden torsdag 24. Februar. Utviklingen i situasjonen, spesielt med tanke på Russlands aktiviteter, flyktning-situasjonen og samfunnsikkerheten i et større perspektiv følges nøye.

Det er også stilt følgende spørsmål fra representanten Kjell Maartmann-Moe (Ap) har stilt følgende spørsmål til ordføreren: «Russlands invasjon i Ukraina kaster lange skygger – skygger som også kan nå Bærum. Hvilken beredskap har kommunen i situasjonen? Vil ordføreren ta initiativ overfor IMDi og signalisere at Bærum kommune vil gå i dialog om å ta imot flyktninger fra krigen i Ukraina?» Svar på disse spørsmålene følger også av dette notatet.

Nedenfor følger en orientering om prioriterte aktiviteter og oppfølgingspunkter gitt situasjonen i Ukraina med tilhørende konsekvenser nasjonalt og lokalt.

Kapasitet til å motta flyktninger

I 2015 var tilstrømningen av flyktninger til Norge så stor at mennesker overnattet på gaten i Oslo, i påvente av å kunne registrere seg hos politiet. Det manglet nasjonal beredskapskapasitet til å skaffe tak over hodet til de mange som kom på kort tid. Hotell, også i Bærum, ble tatt i bruk for å sikre menneskeverd, trygghet, varme, mat og forpleining. Bærum kommune stilte på kort tid med tilgjengelige ansatte for å ivareta psykososiale behov, samt kartlegging av eventuelle akutte

helseutfordringer flyktningene måtte ha. De som fikk overnatting i kommunen, reiste snarlig videre til andre mottak rundt i landet.

Siden da har nasjonale myndigheter ved UDI bygget opp et nytt mottakssystem som skal sikre bedre beredskap for å kunne ta imot et varierende antall flyktninger. [Nasjonalt ankomstsenter](#) er første oppholdssted for asylsøkere som ankommer Norge, og har cirka 1000 overnattingsplasser. Ankomstsenteret ligger i Råde i Viken, og ble først opprettet som akuttmottak i forbindelse med økte asylankomster i 2015. Formålet med senteret er å sikre beredskap ved økte ankomster, og mer effektiv behandling av asylsøknader ved at flere steg i prosessen gjennomføres på ett sted. Ankomstsenteret ble ferdigstilt våren 2021. Asylanter skal etter planen oppholde seg her i 3 innledende uker før de enten flytter videre til mottak rundt omkring i landet eller returneres.

Det finnes i dag ingen mottak i Bærum kommune. Tanum transittmottak ble nedlagt i 2010. Etablering av flyktningmottak skjer på anbud fra UDI. Mottakene driftes av UDI gjennom oppdrag til ulike organisasjoner og/eller kommuner. Dersom en privat operatør eller UDI selv finner egnede lokaler, har kommunen ikke innflytelse på lokaliseringen av mottaket, så lenge det ikke er behov for omregulering. Dog vil en slik etablering gjerne skje i dialog med kommunen, siden en kommune har plikter overfor beboere ved mottaket, som skole- og primærhelsetjenester. I 2016 ble det etablert et midlertidig transittmottak i Bærum kommune, driftet av Norsk Folkehjelp. Kommunen var da lokalt representert med et stedlig helseteam og hadde koordinator funksjon for deler av den frivillige bistanden.

Foreløpig (pr. 28.02.2022) har ikke Bærum kommune mottatt henvendelse fra nasjonale myndigheter eller IMDi om mottak av flyktninger eller planlegging for dette. IMDi har så langt heller ikke anmodet Bærum om å bosette flere ordinære flyktninger for å frigjøre kapasitet i de allerede etablerte flyktningmottakene rundt i landet.

På regjeringens nettsider sier justis- og beredskapsministeren følgende: «*Samarbeid og solidaritet blir viktig i tiden fremover. God kontakt og samarbeid med andre europeiske land er avgjørende for at vi sammen kan stille opp for Ukraina og det ukrainske folk.*» Det vil avholdes EU-møter søndag 26.02.22 for blant annet å diskutere humanitær støtte til Ukraina, flyktningstrømmen fra landet, sikkerhetsutfordringer, situasjonen på EUs yttergrenser og tiltak mot eventuelle hybride angrep. [Mer informasjon finnes her.](#)

Bærum vil i løpet av kort tid gjøre en henvendelse til SFOV og IMDi for å sikre relevante forberedelser og avklare eventuelle behov så tidlig som mulig.

Kommunedirektøren har allikevel valgt en bred tilnærming for å kunne møte eventuell forespørsel til kommunen. Det er naturlig at kommunen fremover også adresserer sikkerhets- og beredskapsarbeidet i allerede etablerte samarbeidsfora med våre nabokommuner, i tillegg til gjennom dialogen med KS. Det vil bli initiert et møte med nabo-kommunene i løpet av uke 9 med beredskap og planlegging som tema.

Bærum kommune har godt etablerte tjenester for flyktninger. De er fleksible og dynamiske og kan bygge opp og ned virksomheten sin. Både Voksenopplæringscenteret og Flyktningkontoret har god kapasitet til å ta imot flyktninger, også fra Ukraina hvis nødvendig. Etter flyktningkrisen i 2015 og 2016 har tjenestene gode erfaringer med hvordan tilbudet kan endres og rigges om for å kunne ivareta endringer i antall flyktninger, samt ulike behov hos disse. Det langsiktige bildet i forhold til eventuell bosetting og integreringsaktiviteter må utredes nærmere om situasjonen skulle bli aktuell. Det sees også på mulighetene for å avsette større områder, som vil gi mulighet for mottak av større antall flyktninger. Dette kan eksempelvis være på større åpne plasser, slik som Fornebu og Rud.

Bærum kommunes erfaringer og samarbeid med frivillige organisasjoner og aktører er også svært relevant og viktig dersom det skulle bli aktuelt å bistå i en humanitær flyktningsituasjon som følge av angrepet på Ukraina.

Kommunen har gjennomført en foreløpig kartlegging av tilgjengelig boligkapasitet. Det gjelder i bygg som ikke er i bruk, kommunale omsorgsboliger og tjenesteboliger. I tillegg kan det også frigjøres kapasitet ved sykehjem og lignende institusjoner, som ikke er i bruk.

Det er også mulig å utnytte det private markedet, i tillegg til en gjennomgang av kommunale hybler som leies ut via megler. Konklusjonen er at det er mulig å fremskaffe boliger.

Kortsiktig kan vi dessuten leie hotellkapasitet (hotellrom), tilsvarende den praksis som har vært i forbindelse med pandemien.

Samfunnssikkerhet / informasjonssikkerhet / cybersikkerhet

Overordnet har kommuner, offentlige etater (herunder helseinstitusjoner) og andre samfunnskritiske funksjoner en særlig risiko knyttet til samfunnssikkerhet. Bærum, som stor kommune nær Oslo, kan ha en mer utsatt posisjon enn andre i dette bilde. Kommunen følger derfor situasjonen i Ukraina tett ut fra et samfunnsikkerhetsperspektiv.

Dette betyr økt beredskap, særlig for IKT Drift og informasjonssikkerhetsmiljøet, hvor forsterket dialog med NSM (Norsk Sikkerhets Myndighet) og HelseCERT (Norsk Helsenett – nasjonalt senter for cybersikkerhet), er etablert. I denne dialogen er det blitt oppfordret til oppdatering av beredskapsplaner, og at man iverksetter tiltak mot cyberoperasjoner. Nasjonal sikkerhetsmyndighet ber virksomheter ha lav terskel for å følge opp og varsle mistenkelige forhold. Det er satt ekstra beredskap innenfor drift og sikkerhet, hvor et samlet risikobilde og mulige tiltak vurderes fortløpende.

Kommunedirektøren er nå ekstra årvåken både på cybersiden og på aktivitet rundt viktige driftslokasjoner, dersom situasjonen eskalerer. Driftssituasjonen følges derfor tett. Dersom digitale tjenester blir ustabile eller at det begynner å skje «unaturlige» ting i systemer eller infrastruktur, vil dette nå følges opp med en større bredde i tilnærmingen.

Samfunnssikkerhet /objekter

Når det gjelder energitilførsel/strøm til kommunen generelt er det NVE og nettleverandør Elvia som har beredskapsansvaret. For beredskap knyttet til energiforsyning og energistyring til kommunens bygg, settes det særskilt fokus på bygg knyttet til kritiske samfunnsfunksjoner (herunder helseinstitusjoner). Det er tidligere i år gjennomført sikringstiltak for utsatte kommunikasjonsservere ifm. funksjons- og energistyring av våre bygg, som følge av bl.a. hacking-trusler. Det er også installert nytt nødstrømsaggregat på Rådhuset.

Alle sykehjem har installert nødstrømsaggregater. Dieseltankkapasiteten for nødstrøm på stedet ligger normalt på ca. 3 døgn. Det vil fortløpende bli vurdert behov for økt lagring av drivstoff til nødstrøms-aggregater og tilsvarende på sykehjem. Kommunen har et eget sikret beredskaps-drivstofflager som skal sikre drift for viktige samfunnsfunksjoner for en definert periode. Vi har i tillegg et stort transportabelt strømaggregat for ekstra beredskap.

Hvis det oppstår et avbrudd i forsyning av elektrisk kraft vil kommunale el-biler kunne være et kritisk svakt ledd for blant annet hjemmebaserte tjenester. Våre ladesystemer gir sentral oversikt over hvilke billadeenheter som er i drift/falt ut. Kapasiteten ved behov for nødstrømsaggregater

vil derfor kunne begrense muligheten for lading av elbiler. Kommunen gjennomgår, som nevnt over, beredskapsplaner og tiltakslistene for eventuelt iverksettelse av risikoreduserende tiltak.

Samfunnssikkerhet /folkehelse

Hesledirektoratet sier sammen med andre offentlige etater følgende: "Dagens trusselbilde tilsier at jodtabletter kan bli aktuelt som tiltak ved atomhendelser over hele landet. Målgruppen er barn og unge under 18 år, gravide og ammende." Hesledirektoratet har anbefalt lokal beredskap i kommunene av jod-tabletter. Kommunen har 40300 tabletter lagret på Folkehelsekontoret. I utgangspunktet planlegges det for at helsestasjonene får ansvar for utdeling av disse til aktuelle grupper. [Mer informasjon finnes her.](#)

Samfunnssikkerhet/evakuering mm

Med hensyn til generell beredskap, evakuering og tilfluktsrom gjelder kommunens retningslinjer: [Beredskapsarbeid](#) | [Tilfluktsrom](#) | [Egenberedskap](#) | [Bærum kommune \(baerum.kommune.no\)](#) Det er nylig foretatt gjennomgang/funksjonstesting av elanlegg, aggregater og ventilasjonsanlegg for tilfluktsrommene. Kapasiteten i kommunens egne tilfluktsrom er begrenset, men i tråd med Forskrift om tilfluktsrom §8. Kommunen har begrenset oversikt over private tilfluktsrom borettslag, sameier, næringsbygg og annet. Denne oversikten har DSB ved Sivilforsvaret, og også har tilsynsansvar for alle tilfluktsrom.

Finansielle forhold

Viser til notat datert 25.02.22 vedrørende Bærum kommunes forvaltningsfond og mulig eksponering mot russiske selskaper. Her fremkommer det at forvaltningen av kommunens midler knyttet til fondets andel «globale aksjer med 40%» utføres av KLP. Forvaltningsfondets samlede kapital (verdi) utgjorde 3.007 mill. kr per. 31.1.2022. Forvaltningsfondets plassering i «KLP Aksje Fremvoksende Markeder Mer Samfunnsansvar» har en Russland-eksponering på 0,8%. I verdi utgjør dette ca. 1,1 mill. kr per 31.1.2022.

Gitt de siste dagers kraftige kursfall i Russland er andelen betydelig lavere i dag enn per. 31.1.2022. KLP informerer om at de foretar en kontinuerlig vurdering av russiske selskaper og deres involvering i krigen som pågår. Forvaltningsfondets plassering i de 2 øvrige KLP fond har ingen eksponering mot russiske selskaper.

Kommunedirektøren er i tett dialog med KLP i forhold videre aktiviteter. I en vedvarende eller eskalerende situasjon er følgende 2 alternativer drøftet:

- Enten at KLP selger ut den «russiske» andelen fra fondet
- Eller at BK selger seg ut av fondet

Sistnevnte er mer komplisert da må BK må ta hele plasseringen på ca 134 mill.kr, og plassere i et annet fond. Utfordringen blir å finne et fond innenfor Fastsatt indeks MSCI All Country med en andel plassert i Fremvoksende Markeder, som ikke har russisk eksponering.

Oppdatert informasjon

Mandag ettermiddag 28.2.2022 informerte KLP om følgende beslutning vedrørende KLPs eksponering mot russiske selskaper:

«KLP Kapitalforvaltning ekskluderer russiske selskaper

KLP Kapitalforvaltning besluttet 28. februar å fryse alle investeringer i Russland. 22 russiske selskaper blir dermed ekskludert. KLP-fondene vil jobbe for å selge fondenes investeringer i disse selskapene.

Beslutningen er begrunnet i at det foreligger en uakseptabel høy risiko for medvirkning til brudd på KLP-fondenes retningslinje som ansvarlig investor gjennom selskapenes virksomhet.

I løpet av de siste dagene har vi startet nedsalget av russiske aksjer i porteføljene og i fondet KLP Fremvoksende Markeder Mer Samfunnsansvar er vi nå helt ute.»

Konklusjon for Bærum kommunes forvaltningsfond per 28.2.2022:

Resultatet av KLPs nedsalg av russiske selskaper betyr dermed at Bærum kommunes forvaltningsfond ikke lenger er eksponert mot russiske selskaper.

Kort oppsummering

Basert på overstående har kommunedirektøren tatt initiativ til oppfølging på en rekke punkter og iverksatt tiltak etter et «føre-var»-prinsipp. Situasjonen i Ukraina og Europa for øvrig er foreløpig svært uavklart, slik at videre tiltak og oppfølging må skje fortløpende gitt den til enhver tid gitte trusselsituasjonen.